

20.10.23
Укр.мова

Клас: 6-А(2гр), 6-Б (1гр)
Вч.: Харенко Ю.А.

**ЗМІНИ ПРИГОЛОСНИХ під час
творення слів іменників із
суфіксом -ин- (а) від
прикметників на -ський,
-цький, -зький.**

ЧЕРГУВАННЯ ЗВУКІВ

Повторення вивченого матеріалу

Чергування звуків

Чергування звуків — постійна й закономірна зміна їх у спільнокореневих словах та їхніх формах:

- ру^ка — на ру^ці — ру^ченька.

Чергування приголосних

- [г] — [з] — [ж]: но^га — на ноз^і — ні^жка;
- [к] — [ц] — [ч]: ру^ка — на ру^ці — ру^чка;
- [х] — [с] — [ш]: ву^хо — на ву^сі — ву^шко

Зміни приголосних при додаванні суфіксів -ськ-, -ств

- [К] , [Ч], [Ц] + –ськ(ий), -ств(о) = –цьк(ий), -цтв(о);
- [Г] , [Ж], [З] + –ськ(ий), -ств(о) = –зьк(ий), -зтв(о);
- [Х] , [Ш], [С] + –ськ(ий), -ств(о) = –ськ(ий), -ств(о);

Наприклад:

*юнак – юнацький, юнацтво;
ризький, французький, збаразький
птах – птаський, птаство*

Інші приголосні перед суфіксами
-СЬК- та **-СТВ-** не змінюються на письмі,
хоча у вимові можуть змінюватися або
випадати

Д **ДСЬК, ДСТВ**

+ **СЬК, СТВ** =

Т **ТСЬК, ТСТВ**

- Наприклад:

*студент***т** – *студент***тський**
[студен'с'кий],

*студент***тство** [студенство].

Винятки

- каза**хський**
- тюрк**ський**
- баск**ський**
- ацтек**ський**
- мекк**ський**
- ірак**ський**
- падиша**хський**
- цюри**хський**
- нью-йорк**ський**
- ла-манш**ський**
- герцог**ський**

Зміни приголосних при додаванні суфікса -ин-

-ськ-	+ -ин	-щ(ина)	київськйй — Київщина
-зьк-		-жч(ина)	воронезькйй — Воронежчина
-цьк-		-чч(ина)	донецькйй — Донецчина

Виняток: галицькйй - Галичина

Орфографічна хвилинка

✓ Утворіть за допомогою суфікса *–ин* іменники від прикметників, поясніть написання.

Зразок. Німецький – Німеччина.

Хмельницький, галицький, вінницький,
херсонський, львівський, одеський,
миколаївський, полтавський, харківський,
турецький, донецький.

Робота з підручником

Ст.80, вправа 159 (письмово)

Визначте рядок, у якому допущено помилки при творенні слів-іменників з суфіксом –ин(а) від прикметників на –ськ(ий), -цьк(ий).

- А Житомирщина, Луганщина, Кіровоградщина.
- Б Харківщина, Львівщина, рекрутчина.
- В Рівненщина, Миколаївщина, Васильківщина.
- Г Одесьчина, Сумчина, Полтавчина

Кінцеві звуки твірної основи [х],[ш],[с] перед
суфіксами —ськ-, -ств- змінюються на :

А —цьк-, -ств-.

Б —зьк-, -зтв-.

В —ськ-, -ств-

Г —ськ-, -зтв-.

Укажіть рядок, де прикметники, утворені від
іншомовних слів – винятки.

А Птаство, козацтво;

Б бузький, купецтво;

В матроський, сивашський;

Г цюрихський, казахський

Домашнє завдання

- Виконати вправу 160 (ст.80), вивчити правила – урок 30.